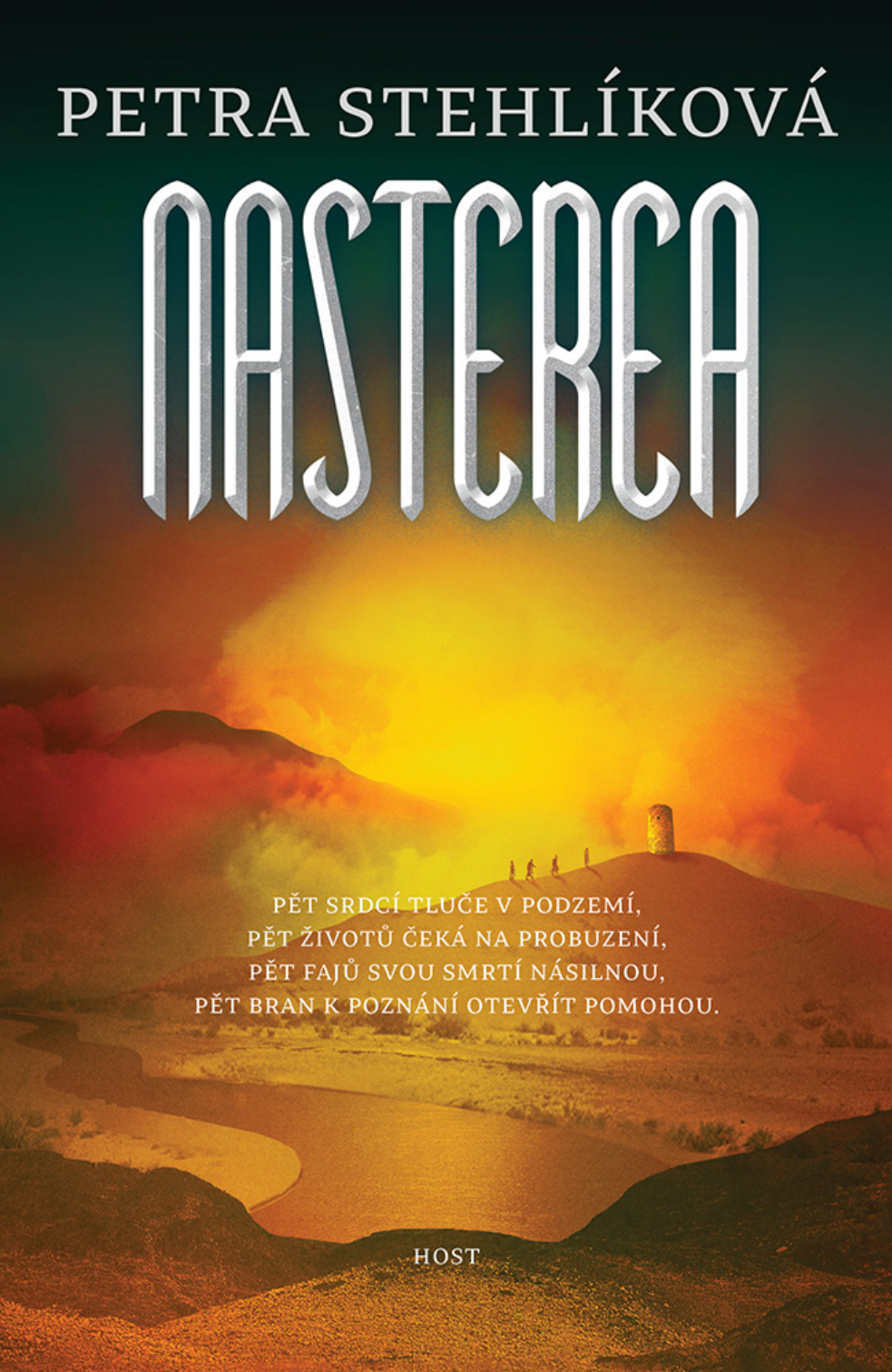

PETRA STEHLÍKOVÁ

NASTEREA

PĚT SRDCÍ TLUČE V PODZEMÍ,
PĚT ŽIVOTŮ ČEKÁ NA PROBUZENÍ,
PĚT FAJŮ SVOU SMRTÍ NÁSILNOU,
PĚT BRAN K POZNÁNÍ OTEVŘÍT POMOHOU.

HOST

PETRA STEHLÍKOVÁ

NASTEREA

BRNO 2021

© Petra Stehlíková, 2021
© Host – vydavatelství, s. r. o., 2021
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-0735-1 (PDF)
ISBN 978-80-275-0736-8 (ePUB)
ISBN 978-80-275-0737-5 (MobiPocket)

PROLOG

*Brötl — jedno z pěti prvních sklenařských měst,
Duvalské pohoří, rok 2348*

Ulice dosud zakrýval temný stín noci a slabě mrholilo, ale hlavní náměstí v Brötlu bylo zaplněné do posledního místa. Jen pár oken v přilehlých domech zůstalo zavřených. V těch otevřených se tísnili lidé a shlíželi dolů v napjatém očekávání. Město, jehož patronem se stal bílý jelen, se dnes probudilo brzy.

Urat si nemusel razit cestu, lidé před ním sami ustupovali. Ve svém temně zeleném obleku s tváří zahalenou esarfou procházel davem pestrých rochií a stém téměř líným krokem. Přibližoval se stejně pomalu, jako k nebi stoupá černý dým za bezvětrného dne. Pro lidi z nížin barva jeho mantie představovala jed. Něco, od čeho se člověk odvrací se zatajeným dechem. Ale ani přes veškerou nechut, kterou k němu všichni cítili, z něho nedokázali spustit zrak.

Popravy sklenařů vždy vzbuzovaly velký zájem. Slýchala jsem o nich od dětství, ale na vlastní oči je viděla jen jednou. Ve Fresenu. Doufala jsem, že se ničeho podobného už nikdy nezúčastním. Nechtěla jsem vidět naše odhalená těla a rány, které nám způsobil sklenit. Nechtěla jsem slyšet prosby umírajícího, kterému byl odepírán

život. Dělal se mi špatně z toho jáso tu, když někdo jako já vydechl naposled. Jenomže já o tom nerozhodovala.

Urat došel k popravišti a pomalu vystoupal nahoru. Postavil se čelem k fajovu palatulu, kde pod pěti kamennými oblouky sedělo na pěti mohutných křeslech pět přihlíže jících. Pak se pomalu otočil a obhlédl pět silných kúlů za svými zády. Netušila jsem, jestli toto vyvýšené místo stálo na náměstí už v dobách, kdy byla sklenařská města ještě svobodná, nebo ho postavili lidé z nížin, když se ujali vlády. Možná se to všechno dělo přirozeně. Pět bylo prstů na jedné ruce, která se vmžiku dokázala změnit v pět a udeřit. Pět bylo i smyslů, které dokázaly člověka varovat před nebezpečím, pokud jim uměl naslouchat. A pět bylo i prvních sklenařských měst. Těch pět kúlů bylo tak symbolických. Znamenaly dobro. Kdysi.

Věci se ale mění.

Stejně jako všichni na náměstí i já urata napjatě sledovala. Jeho pohyby byly jisté a jakoby předem nacvičené. Zřejmě se tak dělo proto, aby se zvýšilo napětí davu, který by pak popravčího odměnil bouřlivým potleskem.

Urat byl ale jen vykonavatelem trestu. Ti, kteří trest určili, seděli naproti jen o kus dál, skryti před deštěm. Všechno bylo přesně takové, jaké to mělo být. Kromě jedné věci. Ticho.

Právě ta nepřítomnost obvyklých zvuků doprovázejících trest učinila z tohoto rána něco téměř prorockého. Zdálo se, že lidé se bojí i dýchat. Natěsnaní jeden na druhého a s krky nataženými nechápavě vzhlíželi k pódiu. Nikdo nehrozil pěstí, nikdo nenadával, nikdo nelačnil po krvi. To, co se právě na náměstí odehrávalo, se nikdy předtím nestalo. A nikdo z přítomných nedokázal posoudit, jestli to

tak má být, nebo ne. Ta nerozhodnost každého děsila. Cítili se zmatení. A zrazení.

Zákon se musel dodržovat všude a v Duvalském pohoří možná víc než kde jinde. Když se ale zákon obrátí proti tomu, kdo ho stvořil, nastane chaos. Přesně tak, jako tomu bylo dnes.

Celá dlouhá léta měl jejich důvěru. Kdysi slíbil, že ochrání Duvalské pohoří, a to se snažil dodržet. Založil pětadvacítku, projížděl s ní sklenařskými městy a chránil je, aby se lidé žijící v nich cítili bezpečně. Jakmile se ocitli v nebezpečí, okamžitě nasedl na koně a hnal ho do vyčerpání, i když se nacházel lorny daleko. Párkrát možná selhal, ale ne v jejich očích. Právě jemu nadšeně mávali z oken, když vjížděl, plakali, když je opouštěl, a ustupovali z cesty, když zuřil.

Kapitán.

Přestože to nebyl on, kdo visel za ruce přivázaný k dřevěnému kůlu, trest patřil jemu. Věděli jsme to všichni.

Faja z Brötlu nedokázal sedět v klidu, vrtěl se a chvíli co chvíli si otíral čelo. Právě tohle byla jedna ze vzácných chvil, kdy litoval, že zastává tak významný úřad. Zachumlaný v teplé stémě, která ho chránila před ranním chladem, těkal očima po přilehlých ulicích, jako by doufal, že se bojovníci na svých koních vrátí mezi lidi a vše ukončí. Stejně se chovali i vojáci. Nikdo z nich ale nic neudělal. Měli strach.

Byl zde totiž jeden člověk, který zdaleka nebyl tak obdivovaný jako kapitán, ale rozhodně měl větší moc.

Ach, Erno, napadlo mě znovu a já potlačila vzlyk.

Vzduch byl stále silně prosycený pachem spáleného dřeva. Štípal v nose i očích, dráždil hrdlo. Ani vítr, který se proháněl ulicemi, ho nedokázal vyhnat z města. Vznášel

se nad našimi hlavami jako trest za hřích, který nám nikdy nebude odpuštěn.

„Tohle nedopadne dobře,“ zaslechla jsem kousek od sebe hlas vojáka. Podle uniformy, na které převládala světle modrá barva, se jednalo o jednoho z protektorů. Límeček byl vyšší, než jak ho nosili vojáci v oddílu partikulů. Právě Erno mi kdysi vyprávěl, že jejich výcvik probíhal jinak než u ostatních. Vojáci sloužící ve fajově palatulu se soustředili hlavně na boj tělo na tělo. „Až se kapitán vrátí, bude zuřit. Tohle se nikdy předtím nestalo. Pětadvacítka si problémy řeší mezi sebou. Jsou mimo naše zákony. Já to nechci vidět.“

„Může si za to sám, to uznej,“ odpověděl druhý stojící těsně u něho. Mluvil napůl úst, takže mu bylo sotva rozumět. „Zákony jsou zákony a dodržovat se musej. Dělal si, co chtěl, a to se mu vymstilo. Kapitán ho měl sám srovnat a ukázat, kde je jeho místo.“

První voják mírně naklonil hlavu. „Ty myslíš, že je to pravda? Copak by to jeden člověk zvládnul? Takovou spoušť? A proč by to dělal? Slyšel jsem, že to prej tenkrát byl on, kdo zachránil Vortol. A kapitán mu věřil. A když mu věřil kapitán, tak mu věřím i já... Říká se... říká se, že ta ženská má na pětadvacítku spadeno. Tohle celý je proti kapitánovi. Ti dva mají prej nevyřízený účty, a my se na to musíme dívat. Víš, jak je to s kapitánem. Řvát bude na všechny. Podívej se na faju! Vypadá, že by nejradši zdrhnul. A co lidi? Nikdo s tím nesouhlasí. Kapitán rozmlátí město, až se vrátí, to mi věř!“

Stejně jako kapitán ani oni nedokázali přijmout skutečnost, že se počet bojovníků snížil. Že pětadvacítka už neexistuje. Když věřil kapitán, věřili i ostatní. Tak jednoduché to bylo.

Náhle se jedna postava ztěžka zvedla ze svého křesla a holí, jež k ní neodmyslitelně patřila, ukázala před sebe.

„Urate,“ oslovila Kozłowska popravčího. „Neporušte jeho ruce. Je to jediný důvod, proč ho necháváme žít. Jinak postupujte jako obvykle. Až bude po všem, strhněte mu mantii a voal a nechte ho tu viset do zítřejšího rána.“

Poté udeřila holí dvakrát do země a posadila se. Moc jsem si v tu chvíli přála, aby tou zatracenou holí vymlátila zemětřesení a propadla se do samého středu Země. Aby se moje tajemství uchránilo. Jenomže nic se nedělo. Došlo mi, že tentokrát mě nikdo nezachrání. Zůstala jsem v tom sama stejně jako před několika měsíci. Jakmile mi strhnou voal, já a moje matka budeme pravděpodobně popraveny. A kapitán ztratí svou moc. Ublížím tolika lidem, aniž bych s tím mohla něco udělat.

Zvrátila jsem hlavu a zahleděla se na své ruce přivázané ke kůlu. Ruce schopné vybrousit duvaly a dotýkat se výtvorů, kterých se nikdo jiný dotknout nemohl. Jenomže bolest, která přišla záhy, byla daleko větší, než jakou jsem kdy poznala.

„Mami!“ zašeptala jsem vyděšeně a zařala zuby, když vzduchem zasvištěl bič.

Jakmile dopadl na má záda, zakřičela jsem. Zakřičela jsem hlasem tak dívčím, že už nikdo z přihlížejících nemohl zapochybovat o tom, kdo se nachází pod mantii.

Nakonec mi moje dětství nevzaly ohně mrtvých, ghetta ani odloučení od matky. Ani děsivá tajemství, která skleňáři uchovávali. Vzala mi ho takhle první rána. Jako bych v tu chvíli zestárla o několik let.

Prsty jsem pevně objala provazy a polkla krev, když jsem si rozkousla jazyk.

Pět srdcí tluče v podzemí, pět životů čeká na probuzení, pět fajů svou smrtí násilnou pět bran k poznání otevřít pomohou, opakovala jsem si v duchu a snažila se uniknout před bolestí. V mysli jsem zabloudila hluboko do podzemí, ale očima jsem se dívala do tváře Kozłowské. Nenávistně a s odporem. Zatoužila jsem dostat se tam dolů. Přijít na to, co svobodní sklenaři tajili. I kdyby mě to mělo stát poslední výdech, protože jeden život... ten jeden mizerný život právě dospěl.

I

Matka mě kdysi nabádala, že je dobré předvídat nepředvídatelné a být připraven na nečekané. Říkala, že každá zeď či hradba má svůj důvod.

A sklenařský svět ohrazený byl.

Svobodní sklenaři svá města bránili zprvu proti samotné přírodě, pak proti člověku, a nakonec proti pařížské horečce.

Naši nepřátelé naopak ochraňovali sami sebe před námi. Byla to právě ghetta, do kterých nás zavírali a kolem kterých se táhly nekonečné zdi oddělující dva neslučitelné světy. Za jedněmi hradbami tak vznikaly další.

Jenomže ani ta největší hradba, kterou kdy lidstvo vystavělo, nedokázala zajistit bezpečí lidem žijícím v Duvalském pohoří. Celá léta si všichni mysleli, že za reteou, naší spásou před smrtí, dalo by se říct i naším božstvem, tím největším sklenařským zázrakem, život neexistuje. Jenomže se mýlili. Pomalu, skrytý pod jedem nasáklými mraky, se probouzel. Když se pak po mnoha letech ukázal světu, sklenaři ho pojmenovali *nasterea*.

Už jenom to slovo vzbuzovalo strach. Vysoký tvor zahalený v černé mantii dokázal projít reteou a zmizet tak

rychle, jak to žádný člověk nedokázal. Nikdo neuměl vysvětlit, co se na druhé straně děje. Jak ten tvor vznikl? Jak žije? Je z masa a kostí? Jak to, že dokáže projít skrz naši neviditelnou hradbu, která každého člověka neúprosně usmaží?

Dokonce ani gura Elmar nebo mistr Agadon, člověk, který zažil sklenařská města ještě svobodná, netušili víc než to, že nasterey jsou smrtelně nebezpečné, žijí na druhé straně a jedině, co je dokáže zahnat, jsou duvalské meče z čirého sklenitu.

Ze sklenařské historie zbylo jen pár vědomostí předávaných z generace na generaci nebo z gury na guru. V mnoha případech se dochovaly spíš výmysly než skutečné události. Ale v těch několika, v těch, ve kterých člověk pravdu ani nehledal, se skrýval dávný příběh. Příběh o modrém sklenitu a pěti párech duvalů z něho vyrobených. Příběh o pravém významu slova *nasterea*.

„Všechno, co ti řeknu, si pamatuj, Ilan,“ říkala mi matka naléhavě, když jsem ještě žila v kolibě. „Pamatuj si i to, co se stane tobě, a pamatuj si to dobře. Všechno ve tvém životě je důležité a všechno má svůj smysl.“

Její slova jsem si často připomínala. Snažila jsem se zapamatovat si i ty nejmenší maličkosti, které jsem na cestách viděla, vzpomínala jsem na příběhy, které vypravoval mistr Agadon, opatrovala ve své mysli vědomosti, jež se mi snažil předat gura Elmar. Opakovala si slova, která jsem slýchala od kapitána a Vargase nebo někoho jiného z pětadvacítky. V tom všem jsem hledala odpovědi na skryté otázky.

Jaký svět ukrývala druhá strana? Leželo pod těžkými mraky opravdu nějaké utajené město, kam sklenaři ukryli

Karimův poklad? Nacházely se v podzemí sklenitové doly? Byl tohle první krok pro sklenaře, jak říkal hotul, kterého přezdívali Lebka? A krok k čemu?

Ti, kteří se na druhou stranu vydali, se nikdy nevrátili. A ti, kteří tajemství tvora z mraků znali, byli dávno mrtví.

Stála jsem v podzemní chodbě, kterou dozajista kdysi procházel Karim Amarijský – první sklenařský faja. Kde si hluboko pod mýma nohama se nacházel modrý sklenit, jež ani sklenaři nedokázali těžít. A hned naproti mně se třepetala modrá záře chladné fereastry.

Vykročila jsem.

II

Jako by vyhasl lidský život.

Uslyšela jsem zlověstné zasyčení. Nic víc. To, co zbylo z původní retea, nespalovalo, ale naopak chladilo. Stejně tak zmizel i oheň z mé pochodně. Zůstala už jen tma a blebdé světlo z podzemní fereastry.

Zastavila jsem se a zkřehlými prsty pokrytými krusťou z ledu svírala kus dřeva natolik urputně, jako bych tím mohla přivolat oheň zpět. Nakonec jsem ho odhodila kamsi před sebe.

Neodvážila jsem se pohnout. Namodralá záře byla jediným jasnějším bodem v tomhle černém tichu a já jsem od ní nedokázala odtrhnout pohled. Retea se odmlčela už dávno a teď, když jsem přišla o jediný zdroj světla, jsem si tu temnou prázdnotu uvědomovala daleko víc.

Dýchala jsem ztěžka a nahlas, jako bych nebyla na začátku svého života, ale na jeho konci. Nedokázala jsem zkrotit vlastní strach. Naopak. Čím víc jsem se snažila, tím víc jsem mu podléhala. Beze světla, bez jakékoli představy o tom, co se nachází přede mnou, bez možnosti kohokoliv zavolat. Zůstala jsem sama. Nikdo, ani moje vlastní matka, netušil, kde jsem. I kdybych se tady ukřičela, nebylo

nikoho, kdo by mi přišel na pomoc. Takhle vypadalo místo, kde umírala naděje, napadlo mě.

Uvědomovala jsem si, že jestli dovolím, aby se mi podlomily nohy, tak tady zemřu. A přitom se mi tolik chtělo posadit se a čekat na záchranu.

„Seber se!“ vyjekla jsem na sebe. Můj hlas zněl cize. Drhnul a chvěl se. „Dělej! Jdi dál! Tohle celé je jen zkouška!“

Otortenské stvůry mě nechaly projít. Pořád jsem dýchala. Pořád jsem žila.

„Dala jsi slib matce,“ pokračovala jsem nahlas, a to připomenutí mě probralo. Dala jsem slib, který jsem musela dodržet. Že se k ní vrátím. Nemohla jsem zklamat tu, která mi dala život. Zpátky to nešlo, jen dál. Hloub do tmy.

Dlaní jsem se opřela o chladnou skálu a donutila roztrěsené nohy udělat další krok. Zhluboka jsem dýchala. Vzduch zde nebyl otrávený. Studil, páchl zatuchle, ale nedusil.

Rukama jsem pomalu šmátrala po kamenné stěně a děsila se momentu, kdy modré, stále se vzdalující světlo zmizí a já zůstanu úplně potmě. Člověk není noční tvor. Bojí se tmy i všech stínů, které ji doprovázejí. A bojí se nejistoty, neboť neví, co se děje v místech, kam nedohlédne.

V mysli jsem se vracela do Omstaklandu. Hlavně na náměstí, ke chvíli, která předcházela krvavému střetu. K okamžiku, kdy mladý muž vystoupal na pódium. A pak k boji s kapitánem. Nebo spíš hře, kterou s námi nepřítel hrál. Všechno bylo předem připravené a všechno to vyšlo.

Vybavila jsem si i hlas mladého muže, tu jeho počáteční úctu k pánu pětadvacítky. I předstíranou pokoru, která v jediném okamžiku zmizela, aby ji vystřídal pohrdání a vzdor. Nejvíc mi ale v paměti utkvěl hlas. Nebyl

zadýchaný jako tenkrát v Roghosu, ale nebylo pochyb. Tvůrce vzkazu se odhalil. Překvapilo mě jeho mládí. I ta rozhodnost. Bojoval za sklenaře, duvaly znal věrně, a přesto se nechoval jako sklenař. Přivedl nasterey, přestože nebyl jedním z nich.

Tam v Roghosu jsem mu pomohla k útěku. Kdybych ho tenkrát kapitánovi vydala, třeba by nedošlo k útoku na Omstakland. A třeba taky ano. Nasterey nebyly hloupé, jak si lidé z nížin mysleli. Možná plánovaly celé roky, jak se nepozorovaně dostat do města a jak v pravý okamžik udeřit.

„Seš prostě hloupá sklenařka, Ilan!“ zasyčela jsem do tmy, zatímco jsem se krok za krokem sunula dál. „Chtěla jsi potrestat kapitána a potrestala jsi jedno ze sklenařských měst.“

Nahlas jsem začala nadávat na svou vlastní hloupost, na tu nekonečnou zvědavost, která mě nutila vyřešit vzkaz. Na to, že jsem nechala utéct muže, o kterém jsem si myslela, že pomáhá sklenařům. Muže, jenž při první příležitosti bez mrknutí oka vyplenil jedno z měst. Za pomoci někoho, komu sklenaři dali jméno, které je tak děsilo. Co ale ve skutečnosti slovo *nasterea* vlastně znamená? ptala jsem se sama sebe. Byly to skutečně duvaly z modrého sklenitu, nebo se za tím vším ukrýval další příběh, jehož pravý začátek jsem neznala? A dostal se ke sklenařům jen střípek toho, co tehdejší šafové předali svým nástupcům? Mnohokrát převyprávěný, polozapomenutý, nepochopený, navěky skrytý?

„Do prasečí řítě!“ vykřikla jsem, když mi na kluzkém kameni podjela noha. Chvíli jsem nemotorně máchala rukama, jako pták učící se létat, než se mi podařilo udržet se pevně nad zemí.

Ta slova mi sama vyskočila z úst, ostatně pohled na prasečí řiť bych v této chvíli uvítala víc než tu všudypřítomnou tmu. Vykřiknutím Jortovy oblíbené nadávky se mi podivně ulevilo. Jako by tu bojovník krácel se mnou. Nadávky pomáhaly víc než slzy. Mé *amarijské věže* sem do podzemí nepatřily.

Už jsem si neviděla ani na špičku nosu, jak občas říkával Vargas, ale cítila jsem, že skála je vlhká. Chlad i tvrdý kámen mě přesvědčovaly o tom, že kráčím po zemi a nenacházím se někde ve vzduchoprázdnu.

Po nějaké době na mě začala dotírat žízeň i hlad. Rty už jsem měla rozpraskané a v ústech sucho. Zatoužila jsem po zbrani, se kterou bych se cítila silnější. Třeba s vyhaslou pochodní, kterou jsem tak hloupě zahodila. Možná by stačil krátký nůž nebo vidlička, napadlo mě.

„Taky nemohly ty potvory zaútočit, když jsem zrovna jedla?“ ptala jsem se sama sebe a v tu samou chvíli mě napadlo, že bych stejně pravděpodobně držela lžici. Matka tomu říkala osud, bojovníci pech, smůla nebo zatracenej průser.

Na chvíli jsem se zastavila, opřela se o kámen a zvrátila hlavu. Přestože jsem nic neviděla, setrvala jsem tak. Cítila jsem, jak se zase začínám třást.

O kus dál, na druhé straně, tam, kde svítilo slunce, rostly stromy a lidé dýchali čerstvý vzduch, pětadvacet mužů bojovalo s mnohem silnějším nepřítelem o jedno ze sedmácti měst. Možná už někteří nežili a někteří možná zrovna umírali. Možná už ani město neexistovalo. Jen doutnající zbytky dávné sklenařské hrdosti a pýchy.

Dovolila jsem si jeden hlasitý vzlyk. Jen jeden. Pak jsem křečovitě zavřela oči a moc si přála, aby se nikomu

z nich nic nestalo. Kdybych tak mohla vyslat své monoecho ke kapitánovi, jak to lidé dělali v nížinách. Kdybych mu tak mohla říct o podzemní cestě. Kdybych tak...

Donutila jsem se přestat snít a odlepila se od skály. Jestli tohle byla zkouška, měla by taky skončit. Takhle se zkoušky přece dělají. Proč vlastně nasterey psaly vzkaz? Proč se dovolávaly naslouchačů nebo gurů? Jestli se chtěly ujistit, že umím chodit po dvou nohách, viděly už dost.

„Haló!“ zakřičela jsem a rozkašlala se. „Je tam někdo? Slyšíte mě? Kde to jsem? Co po mně ještě chcete?“

Zaposlouchala jsem se do tmy, ale uslyšela jsem jen ozvěnu svých slov. Žádný jiný zvuk, který by naznačoval, že tu se mnou někdo je.

„To jste mě sem zavedly jen proto, abyste zjistily, jestli vidím ve tmě?“ Zlost mi dodávala sílu a stavěla mě zpět na nohy. Bylo to zvláštní zjištění. „To jste se mohly zeptat! Nevidím nic! Vůbec nic!“

Toužila jsem po jakémkoliv zvuku. I zakašlání. Po čemkoliv. Jen ne to ticho. Jako bych vstoupila na území samotné smrti. Takhle jsem si ji aspoň představovala. Tmu, ticho, chlad a strach. Navěky.

Nedokázala jsem ani rozeznat, jestli chodba zatáčela, nebo vedla rovně. Jen kameny mi připadaly daleko chladnější než na druhé straně. Jako by to tu všechno pohltit mráz.

„A co sis, do prasečí řitě, myslela, když tě hodily do té jeskyně?“ mluvila jsem sama k sobě. „Že projdeš na druhou stranu a přivítají tě pečeným masem?“

Hlavou mi bleskla absurdní myšlenka, že by od nich bylo hezké, kdyby mi do cesty postavily aspoň nějaké jídlo. A vodu. A taky oheň.

„Možná nějakou stému,“ mlela jsem dál nahlas. „Nemuse-
la by být nová, ale teplá. Máte tu celkem zimu! A bez masa
se taky obejdu. Ale polévka. Polévka by byla taky dobrá. Ze-
leninová. Tu bych si dala.“

Jestli mě někdo sledoval a poslouchal, musela jsem vy-
padat jako blázen. To ale sklenaři pro ostatní stejně byli.
Hlavně naslouchači. Ti žili jen pro retetu a její píseň. Je-
nomže všechny tyhle moje nadávky, prosby i výčitky mi
pomáhaly jít dál. Odsouvaly myšlenky na Duvalské pohoří,
na Omstakland... na kapitána.

„Postel,“ pokračovala jsem tedy. „Postel by byla víc než
úžasná. Pak bych byla schopná uvěřit ve vaše přátelství...
Tedy pokud něco takového samozřejmě nabízíte. Už mě bolí
nohy... Ale to je vám asi úplně jedno. Ne že bych si myslela,
že jste bezcitní, ale jste o něco rychlejší... tedy o něco víc.“

Krok za krokem jsem postupovala tmou, ohmatávala vy-
stouplé kameny a snažila se uniknout vlastním myšlenkám.

„Tak co tu asi tak najdu? Město? Karimův poklad? Smrt?“

Při posledním slově jsem škytla a zarazila se. Tohle ne-
bylo zrovna to, co jsem chtěla vyslovit nahlas. Přestože mi
dosud hlasitá slova pomáhala, to poslední všechno smetlo.
Jako by mi tíživá tma seděla na ramenou.

Najednou se v dálce přede mnou něco mihlo. Jen krátký
odraz, sotva postřehnutelný záblesk.

„Je tam někdo?“ zašeptala jsem úplně tiše, abych ten od-
lesk svým hlasem nezahnala.

Nic. Odpovědí mi bylo jedno velké černé nic. Zůstala
jsem stát, napínala oči a snažila se nemrkat.

Po chvíli se to zopakovalo. A nebyl to jeden záblesk, ale
dva. Hned vedle sebe, vysoko nad mou hlavou. Zmizely
stejně rychle, jako se objevily.

Už jsem se dál neptala a vyrazila rovnou za nimi. Přestala jsem mluvit, šetřila jsem s dechem. Jako by mě ty odlesky vedly tmou. V jednu chvíli se objevily přede mnou nalevo, pak zase napravo. Nedokázala jsem určit, jak byly daleko ani jak mohly být velké. Bylo to děsivé a vzrušující zároveň. Věděla jsem, co jsou ty odlesky zač. Už jednou jsem je viděla. A následovala. Tmou a lesem. Oči nasterey, bytosti stvořené z jedu stejně jako duvaly z modrého sklenitu. Němé světlo na téhle temné cestě.

Hrály si se mnou, nebo skutečně ukazovaly kudy dál?

Možná jsem se měla bát. Jenomže strach ze samoty byl daleko větší než strach z neznámého tvora.

Následovala jsem nastereu jako zoufalá můra. Slepě a oddaně. Střídala jsem nohy, posouvala ruce a zrychlovala. Nechápala jsem, proč tvor mění směr. Proč kličkuje. V jednu chvíli se jeho oči ukázaly napravo a hned nato nalevo. Jako by mi těmito pohyby chtěl něco sdělit, jenomže já se nevyznala v jeho mysli, nepochopila jsem.

Dýchala jsem rychle a nahlas. Chtěla jsem tvora dohonit, ale vzdálenost mezi námi se nezkracovala. Srdce mi zběsile tlouklo a jako by uvnitř mě rostlo a bobtnalo. To pravidelné *buch buch* se s každým dalším krokem ozývalo hlasitěji a nechtělo ustát.

Dlaň jsem přitiskla k hrudi – ale ten tlukot, to, co se rozléhalo podzemím, nebylo mé srdce.

„Co se to tady...?“ zašeptala jsem udiveně.

Zbytek mých slov udusilo cosi tekutého. Noha mi náhle šlápla do prázdna a já nedokázala pádu zabránit. Náraz nebyl tvrdý, ale podivně hlučný. Tmou se rozlehlo plesknutí, jak moje tělo narazilo na hladinu. Pak už se jen potápělo do chladné vody. Když jsem se vzpamatovala, začala jsem

máchat rukama kolem sebe a snažila se rozpoznat, kde přesně se nachází hladina. Voda podivně bodala. Ne chladem jako ta na druhé straně retey. Tahle bolela. Jako by se do mě cosi zakusovalo, ale zuby natolik tupými, že nedokázaly propíchnout kůži.

Na dno jsem nedosáhla. Ucítila jsem silný proud, který mě unášel kamsi dál do tmy. Jako bych se vznášela. Così kluzkého se kolem mě ovíjelo a já ke své hrůze nahmátala lepkavé slizké tělo. Pak už se mi ruce přitiskly k trupu a já přišla o možnost hýbat se. Do pusy se mi nahrnula voda.

Všechno se dělo příliš rychle. V jednu chvíli jsem byla přesvědčená, že se mi zlámou všechny kosti v těle, a v další jsem byla za krk vytažena z vody, jako bych nic nevážila. Slizké, hadovité tělo se sesunulo a já se konečně nadechla.

Na ten krátký okamžik, než se mi všechno zamlžilo, jsem ale uviděla světlo. Nebyla to denní záře ani umělé světlo z nížin. Bylo to ale něco, co člověku umožní neza-
bloudit.

III

Dun dun. Dun dun.

Údery se nesly celým prostorem doprovázené dunivou ozvěnou. Vytrvale a tvrdě narážely do stěn, jak moc se toužily dostat ven. To, co je vydávalo, neznalo oddechu. Jako lidské srdce. V pravidelném rytmu jedna dvojice tlukotu následovala druhou.

Dun dun. Dun dun.

Nejdřív jsem si myslela, že se vše odehrává jen v mé hlavě. Že to je právě moje vlastní srdce, co přehluší vše ostatní. Jenomže ta všudypřítomná ozvěna odrážející se od kamenných stěn mi napověděla, že zde v podzemí bylo něco, co se ozývalo daleko hlasitěji než mé tělo. Něco, co muselo být vyslyšeno, co bylo důležitější než život obyčejného sklenaře. Než život člověka.

Dun dun. Dun dun.

Cítila jsem, jak se mi nohy třou o chladnou zem. Jak paty každou chvíli nadskočí a zase dopadnou zpět. Hlavu jsem měla zvrácenou, ruce natažené a na zápěstí jsem cítila nelidsky pevný stisk. Kdosi mě vlekl za sebou jako svou kořist.

Po chvíli se konečně zastavil a pomalu pustil moje ruce. Zůstala jsem nehybně ležet. Musela jsem vypadat jako mrtvá, dýchala jsem ztěžka. Každé zdvihnutí hrudníku bylo namáhavé. Něco vrzlo a následoval hlasitý náraz kovu o kov. Byla jsem si jistá, že mi tenhle zvuk musel vyvrtat díru do hlavy, jak moc se mi před očima zablesklo. Kam jsem to, do prasečí řitě, spadla? ptala jsem se v duchu se zbytky vzteku.

Dun dun. Dun dun.

Znovu jsem byla vlečena. Tentokrát krátce. Nade mnou se vznášely obláčky mého vlastního dechu a vytrácely se kamsi do tmy. Tupě jsem sledovala jejich směr, než mě zaujal další zvuk. Tenhle byl známý. Byl lidský. Šeptal slova.

„Sklenař, sklenař,“ slyšela jsem z dálky. Znělo to téměř obdivně, nadějně. Jenomže kdo by vyslovoval slovo mého původu s úctou?

Stálo mě to hodně úsilí poručit své hlavě, aby se alespoň pokusila o pohyb. Pomalu, bolestně a těžce. Tak těžce jako nikdy předtím. Jako by se mi oddělovala hlava od těla. Tak zvláštní pocit ztuhlosti to byl. Jako by se tělo odsouzené k smrti snažilo probrat a oživovalo již ztrouchnivělé kosti.

Dun dun. Dun dun.

Trvalo několik úderů, než jsem pochopila, na co se dívám. Přestože jsem si byla jistá, že to není možné, strnula jsem ještě víc, a kdyby to lidské tělo dovolilo, na místě bych snad i zkameněla. Všude kolem mě stáli lidé. Nebo spíš přízraky. V nedostatečném světle připomínaly jejich tváře dávno mrtvá těla potažená vyschlou kůží s téměř vypadanými vlasy přilepenými k lebčám. Zíralo na mě nespočitatelné množství zapadlých vyděšených očí. Někteří

stáli a kývali se ze strany na stranu na kostnatých nohou, jiní se váleli po zemi. Jedni na mě jen hleděli a druzí na mě ukazovali prstem nebo ke mně natahovali vyzáblé ruce a volali mě. Cáry, které na nich visely, ale sklenařské nebyly. Na některých jsem mohla spatřit zbytky kožešin z kdyysi teplých stém nebo výšivky, které zdobily drahé rochie.

Dun dun. Dun dun.

Zvuk lidského zoufalství ke mně doléhal ze všech stran. Nechtěla jsem se otočit. Věděla jsem, že na druhé straně spatřím totéž zoufalství. Tytéž vyzáblé lidské přízraky. Jenomže jsem se nedokázala ovládnout. Bylo jich tu tolik!

Kdo jim, do prasečí řitě, tohle udělal?

Zadívala jsem se nahoru. Prošla jsem otortenským územím jen proto, abych skončila zavřená v jakési podzemní kobce spolu s ostatními vězni a dýchala stejný zapáchající vzduch lidských výkalů? Jediné, co mě od ostatních odlišovalo, byl můj původ.

Zavřela jsem oči a nechala svoje tělo usnout. Na tvářích jsem ucítila horké slzy.

Doprovázená šepotem slova svého původu a neutuchajícím bušením jsem se vzdala. Malá naděje, kterou jsem v sobě živila těch pár kroků za skárou, mě nadobro opustila. A stejně tak i ta jiskřička vzteku. Jako by poslední mnou vyslovené slovo zpečetilo můj osud. Tvorové z jedu vyslyšeli a já pochopila.

„Promiň, mami,“ zašeptala jsem do prázdna. „Já tu umřu.“

IV

Čas se zastavil.

Opakovaně jsem se probouzela do šera a upadala do tmy. Pohřbená zaživa v podzemí jsem prožívala jeden dlouhý zlý sen, kterého se nedalo zbavit. Necítila jsem hlad, žízeň, ale ani naději.

Lidé už ke mně nenatahovali ruce. Nemluvili spolu, občas se na sebe vrhli, kousali se, a dokonce i zabíjeli. Poté se zase náhle stáhli a přitisknutí k mřížím nebo stěnám si schoulení šeptali nesrozumitelná slova.

V prstech mi tepala nepolevující bolest. Konečky mi ztmavly a doslova žhnuly. Když jsem k nim přičichla, ucítila jsem zápach zkaženého masa, který dokázal na okamžik přebít i to, co se táhlo celým podzemím. Pach rozkládajících se mrtvých těl.

Krčila jsem se na chladné podlaze a třásla se zimou, abych v příštích hodinách podlehla horečkám. V těch chvílích jsem se vracela zpět do amarijské nekropole k hrobu Největšího z Největších a hlavně k duvalům z modrého sklenitu, jen abych se ubránila myšlence na dvacet pět mrtvých bojovníků. Cítila jsem, jak se mi pohybují rozpraskané rty, a slyšela, jak z nich vycházejí slova. Jak nezadržitelně

mluvím o všem, co se mi honí hlavou. Kolem mě se chvílemi pohybovaly protáhlé temné stíny a zdálo se, že naslouchají. Jako by mě doprovázely na osamělé cestě podzemím. Byly dva. První z nich se po většinu času nade mnou vznášel a byl tak ohromný, že zakryl vše ostatní. Druhý se zdál o mnoho menší. Většinou zůstával schoulený hned vedle mého těla. Občas se mi zdálo, že cítím jeho zvláště drsné, přesto konejšivé doteky na rukou. Cosi tvrdého mi klepalo do dlaně a tisklo zápěstí.

Oběma jsem stále dokola šeptala tajemná slova patřící mečům, jako by se můj hlas stal mostem zpět na druhou stranu. K místu, kde svítilo a hrálo slunce.

„Pět párů rukou pozvedne,“ slyšela jsem vzdáleně svůj chraplavý hlas, „pět párů uší zaslechne, pět párů očí uvidí, pět se v jedno spojí.“

Stíny se pokaždé ke mně naklonily a já byla šťastná, že jsem získala jejich pozornost. Nechtěla jsem vnímat ty vyschlé lidské zbytky rozaseté kolem mě. Toužila jsem mluvit se stíny.

Po celou dobu zůstávaly zticha. Možná to byly dny, možná týdny a možná dokonce celé měsíce, co jsem takhle strávila. Až jednoho dne jsem zaslechla jejich hlas. Byl nakřáplý a těžký, jako by je každé slovo bolelo. Jako by se násilně dral ven a při každém novém pohybu je hryzal do hrdla. Jako by řeč byla utrpením.

„A-ma-rij-ská,“ skřehotal velký stín. „Na-ří-ká. Ná-řek z A-má-rie. Ce-lý ži-vot u-mí-rá.“

Chtěla jsem slovům porozumět, ale svět se tak moc houpal, že jsem v nich nedokázala najít smysl.

Za nějaký čas mě stíny opustily. Bez vysvětlení. Čekala jsem, kdy se objeví, ale už se tak nestalo. Budila jsem

se do samoty a dál poslouchala neutuchající tlukot. Dál v pravidelných úderech plnil podzemí a hlavy nás všech a já i ve svém otupělém stavu jsem z toho začínala pomalu šílet.

Byl to zvláštní pocit odevzdanosti, pro mě zcela nepochopitelný. Probouzet se, zírat do prázdna a po chvíli zase upadnout do hlubokého spánku, který nepřinášel úlevu ani sílu. Nedalo se spočítat, kolikrát jsem takhle usínala.

Už jsem zapoměla, jaké to je vnitřně nehořet, když se to jednoho dne změnilo. Netušila jsem, jestli bylo ráno, poledne nebo večer. O světě tam nad sebou jsem neměla ponětí. Ale přistihla jsem se, že po probuzení vnímám své okolí jinak. Rozmazané šmouhy náhle dostaly tvar, strop se přestal vzdalovat a horkost i zima ustoupily. Odevzdanost vystřídal zájem.

Pořád jsem cítila tu slabost, která se mi rozlévala tělem, jako bych prostonala celá léta. Ale jako by se uzdravily moje smysly. Nasála jsem hnilobný pach a i po té dlouhé době strávené na tomto místě se mi náhle zvedl žaludek, když mi v plném vědomí došlo, z čeho pochází.

Pomalou jsem se rozhlížela. Někteří lidé blábolili a někteří už nejevili známky života. Jejich těla ležela na zemi zcela znehybnělá a zvláštně zkroucená.

S námahou jsem se posadila. Třásla jsem se hnusem nad tímto místem.

Netušila jsem, jak moc jsou pro mě nebezpeční, ale můj pohyb přece jen vyvolal zájem. Jeden z těch, kteří seděli opření o mříže, se na mě zahleděl pohledem plným zvířecí zuřivosti. Tohle stvoření s člověkem už dávno nemělo nic společného. V zapadlých horečnatých očích se odrážela jen touha zabíjet.

Snažila jsem se rychle vzpamatovat a stát se neviditelnou. Pomalu jsem se sunula k mřížím na opačné straně mezi dva nebožáky, z nichž jeden byl už nějakou dobu mrtvý. Opřela jsem se o železné tyče a nehýbala se. Na nebezpečného vězně jsem se přímo nedívala, přesto jsem se snažila odhadnout jeho příští pohyby. Prvních pár chvil to vypadalo, že o mě ztratil zájem, jenomže pak, jako by si vzpomněl, že jsem ho zaujala, pomalu ručkoval po železných tyčích, až se postavil, a kulhavou chůzí na roztřesených nohou vyrazil ke mně. V kostnaté ruce svíral klacek zakončený špičatým výběžkem, ztěžka ho vlácel za sebou. Byl slabý tak, že by ho k zemi srazila jedna lehká rána, ale ani k té jsem neměla sil. Pohledem neuhýbal, a čím byl ke mně blíž, tím víc mu oči hořely a rty se pomalu kroutily nápořem nenávislných slov.

Nikdo si nás nevšímal. Takhle se tady žilo a umíralo. Když se některý ze šílených vězňů rozhodl zabít jiného, nikdo mu nebránil.

Napadlo mě, že takový boj možná sloužil k vysvobození. Že vězni viděli ve smrti spásu a ten, který stál jen pár kroků přede mnou, doufal, že v sobě najdu tolik síly, abych ho nadobro zbavila utrpení.

Vydolovala jsem ze sebe zbytky vzteku, pomocí mříží se postavila na třesoucí se nohy a doufala, že mě aspoň na ten krátký okamžik udrží. V ruce mi ale něco překázelo. Aniž jsem si všimla, celou dobu jsem něco chladného a ostrého svírala v dlani. Rychle jsem shlédla k ruce a zjistila, že držím kámen. Ne moc velký, ale na obranu stačil. Nic takového jako kameny se ale kolem mě nenacházelo. Netušila jsem, jak se v mé dlani objevil, a neměla jsem čas nad tím přemýšlet. Mírně jsem se rozkročila a prosila reteu, abych se udržela na nohou. Vězeň se mezitím došoural až ke mně.

„Šáhni na mě a rozmlátím ti tvoji nakřáplou hlavu!“ zasýčela jsem slabým hlasem a doufala, že ho odradím.

Moje slova nebyla k ničemu. Ten, který se ke mně blížil, jim už dávno nerozuměl. Jedinou jeho myšlenkou byla krev. Má nebo jeho, na tom nezáleželo.

Tenhle boj byl až směšný. Sledovala jsem, jak s náma- hou zdvihl kus dřeva a pomalu se po mně ohnal. Stejně po- malu jsem uhnula. Dva vězni na konci svých sil se snažili zabít. Došlo mi, že další ráně neuniknu. Možná mě neza- bije hned, ale jakmile klesnu na kolena, pomalu mě umlátí. Jeho oči jasně říkaly, že mě zabije, i když sám u toho zemře.

Nasála jsem hnilobný pach a donutila nehybnou ruku k úderu. Vězeň neuhnul a kámen se mu ostrou stranou zasekl do míst, kterým matka říkala spánek. Jeho divoké oči hleděly do těch mých snad věčnost, než zpod kame- ne unikl první slabý pramínek krve. Pomalu se z nich vy- trácelo šílenství, jako by odcházelo spolu s vytékající krví, a na krátký okamžik se do nich vrátilo to, co už dávno zmizelo. Lidství. Až pak se zhroutil na zem a zůstal ležet tak, jak dopadl.

Roztřesenou rukou jsem se křečovitě držela mříží za se- bou a hlasitě dýchala. Pohledem jsem se vyhýbala tělu leží- címu u mých nohou. Nakonec se mi podařilo mrtvého pře- kročit, udělat namáhavě pár kroků a klesnout na zem přímo uprostřed kobky. Kámen jsem křečovitě tiskla v dlani.

Dopadla jsem ztěžka a nedokázala se pohnout. Jako bych měla za chvíli vydechnout naposled. Třásla jsem se a cítila, jak mým tělem znovu prostupuje horkost a jak ko- nečky mých prstů tepou. Do toho všeho cosi nepřetržitě tlouklo stejně neodbytně, jako na druhé straně retea zpí- vala svou píseň.

„Já nechci zemřít,“ opakovala jsem si šeptem a cítila, jak se mě zmocňuje strach. Jak mi začínají z očí proudit slzy zoufalství. „Já nechci, prosím.“

Sledovala jsem kámen ve své dlani, jak z něho odkapává krev, a věděla jsem, že k přežití nemám sílu. Svět se dál propadal. Noci se valily přes dny jak vlny pod Vortolem, ale zde v podzemí vládla jen pochmurná tma.

A pak se znovu objevily stíny. Přicházely a odcházely a mezi nimi stával zabítý muž. Shlížel na mě provinile, jako by svou smrt vyčítal sám sobě.

Velký stín ho ale vždy zahnal. Vznášel se kolem mě jako předzvěst smrti, kroužil nade mnou v očekávání posledního výdechu. Někdy jsem se ho bála, jindy k němu prosebně vztahovala ruce. Malý stín, ten, který u mě klečival a přinášel pocit úlevy, jednoho dne zmizel a už se neobjevil. Místo toho začal velký stín častěji mluvit. Neodpovídal na mé otázky, ale jeho zvláštní hlas jsem často slýchávala v hlavě. Porozumět mu ovšem bylo těžké, přestože to, co říkal, často opakoval:

„...u-vě-do-mě-ní, že jste ... pro-kle-tím ... jed-nou ne-bu-de-te ... myš-len-kou na smrt ... od smr-ti a bu-deš žít.“

Jeho slova o smrti i životě byla přerušovaná a vzdálená. A já se propadala do vlastního šílenství čím dál hlouběji.

V

Světla nepřibýlo ani neubylo. Nezmizeli ani zubožení a pološílení lidé. Jedna věc byla přesto jiná.

Mříže!

S námahou jsem se vyškrábala do sedu a rozhlédla se. Byla jsem od ostatních oddělena mřížemi. Zůstala jsem sama ve své kobce. Moje mantie ležela vedle mě, možná celou tu dobu, zatímco já se choulila pod jakousi starou flekatou stémou. Zela v ní nevelká díra, zhruba tam, kde měl dospělý člověk hrud', a lemovalo ji cosi tmavého. Znechuceně jsem kus oděvu odhodila, když mi došlo, že v ní někdo zemřel. Moje mantie smrděla vlhkem a plísni, ale pořád to bylo lepší než nosit stému po mrtvém muži.

Mrkala jsem nateklými víčky a snažila se přijít na to, co se stalo a proč jsem oddělená od ostatních. Prsty se mi sice neuzdravily, konečky zůstávaly stále tmavé, ale už v nich nebyla taková horkost ani tolik nezapáchaly. Nehty mi za tu dobu vyrostly, jako bych si je léta nestříhala. Odporně se kroutily potměnělé tím, čeho se moje tělo snažilo zbavit. Jako bych tu strávila celá léta, přestože tělo zůstalo dívčí.

Nedokázala jsem určit časové události, jak šly za sebou. Vždyť to bylo jenom pár hodin, co jsem upadla do spánku!

Stočila jsem pohled k vedlejší kleci a hledala tělo muže, kterého jsem zabila. Nenašla jsem ho. Možná ale klec, kde se s největší pravděpodobností nyní rozkládaly jeho zbytky, ležela na druhém konci vězení.

Údery, otupující a děsivé, se dál nesly podzemím, neznaly oddechu. Věčná píseň retey sem nedolehla, jako by se záměrně odmlčela. Z nížin jsem si pamatovala, že podmínky, které panovaly na druhé straně, měly panovat i tady. Vellon mi tenkrát ukázal, že i tady má štít omezenou moc. Že i na téhle straně existuje skára. Ale co způsobilo, že retea oněměla? Copak byl tenhle tlukot ještě mocnější?

Snažila jsem se postavit na nohy, ale tělo mě neposlouchalo. A tak jsem se vydala k mříži po kolenou. Vrávorala jsem a snažila se neupadnout, téměř jsem se plazila. Vězení osvětlovalo pár loučí, takže jsem musela hodně namáhat oči, ale zjistila jsem, že další kobky se nacházejí i naproti. Oddělovala je jen jedna dlouhá ulička. Svým způsobem to zde vypadalo jako na trhu, kde z obou stran ulice stály krámky a u nich kupci. Jen s tím rozdílem, že zde se obchodovalo se smrtí.

Po dlouhé době jsem pocítila hlad. Jako by to někdo očekával, hned u vchodu ležela miska, z níž dosud lehce stoupala pára. Opatrně jsem misku uchopila do rukou a překonala bolest, jak jsem zatlačila na konečky prstů. Pak jsem přičichla. Uvnitř se kolébala teplá zakalená tekutina, nevydávala vůni, spíš zápach. Sem tam se vynořily bílé kusy masa, snad slepičího. Váhavě jsem přiložila misku ke rtům a chtěla se napít, když mi došlo, kde se vlastně nacházím.

Oči mi sjely k vedlejší kobce a já zjistila, že mě sleduje množství chtivých pohledů. Popraskaná ústa byla otevřená, jako by se mnou chtěli ti lidé aspoň sdílet pocit

z teplého jídla. Vypila jsem polovinu a pak misku odtrhla od rtů, položila ji na zem a posunula ji k mřížím nadosah.

„Chcete někdo? Máte hlad?“ vyslovila jsem tu nejhluopější otázku, jakou jsem mohla vymyslet.

Při té vyzáblosti se dalo předpokládat, že se pojídali navzájem. Takhle zavření bez možnosti opatřit si jídlo, položení strachem a živořící ve tmě. K mému překvapení se ale všichni začali od mříže odtahovat, přestože jejich oči hovořily jasně o hladu a strádání. Jako bych jim nabídla jed.

Ze světa na druhé straně jsem byla zvyklá, že lidé se štilili mě. Ale že by odmítli jídlo? Tohle zjištění bylo znepokojivé. Shlédla jsem k misce a přemýšlela, co byly ty bílé masové kousky, které ve vodě plavaly. Myšlenky, které na mě začaly dotírat, se nedaly odehnat.

Nakonec jsem se doplazila k opačné straně a opřela se o skalní stěnu. Má kobka nebyla velká, ale měla jsem v ní víc místa než ostatní. A hlavně bezpečí. Vykonat potřebu chodili do malé díry v rohu, anebo tak činili za chůze. Očima jsem se vyhýbala temně obkreslenému místu, kde jsem celou dobu ležela. Číchat ke své mantii jsem se od té chvíle ani neodvážila a jen se děsila momentu, kdy i já pozbudu vlastnosti, které ze mě dělaly člověka, a zůstane ze mě jen přízrak.

Musela jsem na chvíli opět podlehnout spánku, protože mě něco zvláštního probudilo. A nebyl to hluk, ale naopak ticho. Zmateně jsem se rozhlédla a zjistila, že se nikdo z lidí nehýbe. Jako by dostali nějaké znamení, které mně uniklo. Jenomže to byl jen okamžik. Je pár dutých úderů podzemního srdce. Protože hned nato klid vystřídá řev tak silný, že přehlušil i věčné dunění.

Nasála jsem vzduch a snažila se zjistit, jestli někde nezačalo hořet. Většinou to byl oheň, co lidi hnal až

k sebevražednému zmatku. Jenomže nic takového jsem necítila. V Duvalském pohoří ale bylo ještě jedno nebezpečí, které lidi nutilo chovat se jako zvíř. *Nasterea*.

Vyškrábala jsem se na nohy, vratkými kroky přešla k mříži a uchopila železné tyče. Přestože mi bolest z prstů vystřelila až do hlavy, čelem jsem se přitiskla k překážce a snažila se zahlédnout, co ty ostatní tak vylekalo. Chovali se jako vyděšené opice ze zahrad roghoského faji. Skákali a bušili do zdi na opačné straně. Šlapali po sobě a snažili se skrýt. Uvědomila jsem si, že se chovám přesně opačně. Stojím vpředu a mlčím.

„Co se děje? Čeho se to bojíte?“ zakřičela jsem v naději, že mi někdo odpoví. Jenomže to bylo zbytečné. I kdyby mě někdo z nich uslyšel, už dávno nebyli při smyslech, aby mi to vysvětlili. Můj hlas zanikl v nelidském kvílení.

Cítila jsem se vyděšeně a vzrušeně zároveň. Možná už jsem také začínala šílet, ale něco se ve mně změnilo. Nechtěla jsem tu pomalu umírat.

Málem jsem hlavu narvala skrz mříže, jak moc zvědavá jsem byla. Po chvíli se mi přece jen dostalo odpovědi.

Nasterey.

Byly tři. Kráčely vedle sebe. Pomalu. Přesně tak, jak to dělávají lidé. To bylo nezvyklé. Vždy když jsem nějakou potkala, zbyla z ní díky její nadlidské rychlosti jen šmouha. Jenomže teď před nikým neutíkaly. Neměly důvod. Teď tu nebyla pětadvacítka se svými duvaly. Jen stádo pološílených lidských trosek.

Bolestně jsem si uvědomila, že nyní se už nemusí bát ani pětadvacítky. Jak dlouhý čas vlastně uplynul od doby, co napadly Omstakland?

Mantie se jim ovíjely kolem vysokých těl. Hlavu i s obličejem měly zahalenou tak, jak jsem si je pamatovala. Jen ty oči. Ty jiskřily. Přesně ty oči, které jsem následovala tmou a které mě dovedly až sem.

Zastavovaly se u každé kobky a vždy jen krátce nahlédly, jako by někoho hledaly. Jakmile jejich bílý zrak spočinul na některé kleci, křik se ještě zvýšil. Lidé uvěznění uvnitř se sáпали po zdi na opačné straně a mlátili do ní pěstmi, stejně jako já tenkrát na Otortenu, když jsem se snažila dostat ze spárů otortenské stvůry.

Zrovna stály u vedlejší klece po mé levé straně a prohlížely si ji. Vysoké, štíhlé, děsivé, a tak jiné. Nelidské.

Stiskla jsem mříže a i přes bolest jimi zalomcovala. Možná za to mohl ten předlouhý spánek, možná to bylo tím, v jakém stavu jsem se probudila. Nebyla to naděje, co se vrátilo, ale vztek. Vztek na sebe samu i na nasterey, že mě sem vlákaly. Na vzkaz, který psaly po městech a který mohli pochopit jen ti, kterým byly předávány vědomosti. Těch se chtěly zbavit? Opravdu chtěly zrušit reteu a zamořit celý kontinent?

„Hej!“ zaječela jsem. „Hej, ty stvůro! Slyšíš?“

Znovu jsem zalomcovala mříží a před očima se mi rozlilo ostré světlo, jak mě bolest prstů ochromila.

Nasterey se obrátily ke mně.

„Uhodla jsem vzkaz! Šla jsem dobrovolně! A prošla! Tak co chcete?“ vyhrkla jsem. „To jste přece chtěly, ne? Chtěly jste vědět, jestli projdu! Co se to tu děje? Proč jsou tady ti lidé! Tak mluvte! Mluvte se mnou někdo!“

Jedna z nich, ta, která kráčela v čele, na mě ze své výšky pohlédla. Pak přistoupila, nebo spíš připlula, jako by se

vznášela. Najednou jsem si připadala jako něco, co nemá právo ani mluvit. Ne jako sklenař nebo bojovník, senátor nebo faja. Ale jako člověk. Přesně tím ony nebyly. A v tu chvíli mi došlo, že námi pohrdají. Ne námi sklenaři, ale lidmi jako takovými. Nasterea doplula až ke mně, a dřív než jsem mohla uskočit, se sehnula k mým rukám a krátce přičichla. Zpod jejího hábitu uniklo tiché zavrčení.

„Tak mě vytáhni, ty stvůro!“ zasyčela jsem znovu. „Ať už to mám za sebou! Já neskončím jako oni, rozumíš? Takhle nechcípnu!“

Před očima jsem měla rudo bolestí i vztekem. Když jsem zpozorovala, že se chystá vzdálit, natáhla jsem ruku a uchopila ji za mantii. Trhla jsem a zůstala v němém úžasu zírat.

Nasterea zamrzla v předklonu a nechala mě, abych si prohlédla její tvář. Nic odpudivějšího jsem nikdy neviděla. Sklenit na nás páchal nenapravitelné škody a změnil nás v zrůdy, ale tohle bylo ještě děsivější. Ploché, podivně zvrásněné tváři pokryté nažloutlou kůží chyběl nos. Na každé straně obličej se chvěly tři malé otvory, jako by uměle propíchnuté, kterými stvůra dýchala. Očím chyběla víčka, zato se nepochopitelně protáčely. Místo, kde měla být ústa, naznačovala jen sotva znatelná, téměř srostlá linka, přesto tvor dokázal otevřít temný chřtán a krátce vysunout těžký černý jazyk. Pak se mu pusa zase semkla, jako by nikdy neexistovala.

Oněměla jsem, pustila se mříže a spadla na zadek. Ještě na chvíli mi ten tvor dopřál pohlédnout do jeho tváře, pak se pomalu zahalil a s ostatními putoval dál k vedlejší kleci. Za ohlušujícího řevu vytáhly nasterey jednoho z ubožáků a odvěkly ho pryč.

Když odešly, vše ztichlo. Něco mi říkalo, že ten člověk se už do klece nevrátí a že ho čeká osud horší než smrt.

Vězni si posedali a podzemí zase naplnilo drásavé *dun dun*.

Ještě nějakou chvíli jsem seděla před mříží a zamyšleně sledovala místo, kde zmizely nasterey. Do hlavy se mi vloudila věta, kterou mi kdysi sdělil mistr Agadon. Stalo se to tak dávno, když jsem ještě byla jeho učněm a myslela si, že nejhorší na světě jsou ghetta. „Obávám se, že na druhé straně Duvalského pohoří je něco mnohem horšího,“ řekl tehdy.

Horší zlo, než byli lidé z nížin. A to zlo se přestalo bát duvalů.

VI

Nakonec mě opustil i velký stín. Jeho neúplná slova zůstala v mé mysli uvězněná a čekala na rozluštění.

Skrovné světlo tady dole v podzemí nezhasínalo ani nezářilo jasněji. Jako by podzemí bylo předsálím smrti a my všichni v zástupech čekali, až se otevřou neviditelné dveře a vsáknou nás do věčného zapomnění.

Nejhorší ale bylo, že jsem netušila, jak to vypadá nahoře na druhé straně skáry. Ale co když už žádné nahoře neexistovalo? Co když nebyl napaden jen Omstakland, ale i ostatní města? Co když nasterey vtrhly i do Amárie? Co když už moje matka i Gedeon byli mrtví? Co se stalo s pětadvacítkou?

Na práci jsem neměla nic jiného než čekat na smrt, a tak mě otázky pronásledovaly jako neúnavný lovec vyčerpanou srnu.

Abych oddálila vlastní šílenství, začala jsem odhadovat čas podle toho, kdy nasterey roznášely jídlo. Nedělo se tak ale pravidelně. Někdy jsem měla pocit, že uplynulo jen pár hodin, někdy se čekalo dlouho. Lidé si ale brali jen tolik, aby neumřeli hlady. Báli se jíst a já netušila proč. Nikdo je ale nenutil.

Se mnou to bylo jiné.

Zpočátku jsem odmítala jíst. Pokaždé když mi nasterey skrz mříže přistrčily kouřící misku, okamžitě jsem ji odkopla zpět a s úšklebkem na tváři sledovala, jak se tekutina rozlévá po zemi. Pocit zadostiučinění ale netrval dlouho. Nasterey se po chvíli vrátily, vstoupily do mé klece, jedna z nich mi zvrátila hlavu a jídlo do mě nalily násilím. Ten stisk byl stejný, jako když mě sem vlekly. Jako bych strčila hlavu mezi kameny. Nebyla to lidská ruka, co se mě dotýkala. Jejich těla byla tvrdá, ale ohebná. Mé nadávky je neurážely. A pokaždé když kolem mě procházely, nikdy nezapomněly zkontrolovat mé ruce. Bolest v nich nepolevovala, ani zápach, který z nich vycházel. Jeden nehet mi odpadl a já zjistila, že se mi prst začíná hojit. Vytrhat si sama vlastní nehty jsem ale nedokázala.

Neutuchající údery byly k uzoufání. Jako by tlouklo samotné srdce tohoto světa, jeho střed. Připomínaly senátorku Kozłowskou a její hůl, kterou vždy udeřila dvakrát do země. Jako by ta zpropadená ženská vládla i tady.

Nějakou dobu jsem se snažila mluvit na lidi kolem sebe, ale bez výsledku. Nikoho mé otázky nezajímaly nebo už byli natolik ponoření ve svém šílenství, že k nim můj hlas nedolehl.

Jednou se dokonce stalo, že nasterey přivedly nového člověka. Bohužel ho neumístily do klece poblíž té mé. Jen zdálky jsem slyšela jeho zoufalý nářek, prosby a tytéž otázky, které jsem kladla i já. Snažila jsem se volat a ptát, jak se sem dostal. Jediné, co jsem ale slyšela, byl jeho poslední výkřik, když ho pravděpodobně jeden z těch, s nimiž sdílel klec, zabil.

Jedinou cestou ven z podzemí byla smrt.

Pokud jsem se nemučila myšlenkami na svou matku nebo pětadvacítku, zírala jsem na ostatní tak, jak někdy oni celé hodiny zírali na mě. Odhadovala jsem, že ti lidé museli být furové, hotulové, možná obchodníci z karavan. Nasterey je pochyťaly a nějak sem přepravily. Sami by určitě neprošli. Dokonce jsem zahlédla zbytky něčeho, co kdysi mohlo být fresenskou uniformou.

Po nějaké době jsem svou pozornost zaměřila na jediného vězně z vedlejší klece. Na rozdíl od ostatních se moc nepohyboval. Seděl kousek od mříží a v ruce svíral kost. Byla dlouhá a mně došlo, že lidská. Z jedné strany byla vybroušená do ostrého hrotu jako zbraň. Nastereám by se neubráníl, ale nikdo z lidí se k němu nepřiblížil. Jenomže bylo zde ještě něco, co mě na tom muži zarazilo. Možná se už na mě začínalo projevovat šílenství, kterému dozajista podlehnu, ale měla jsem pocit, že ho znám. Že jsem tu napůl odvrácenou tvář, která kdysi vypadala určitě jinak, už někde viděla. Jen si vzpomenout...

Možná to byla touha nezešílet a uchovat si alespoň trochu lidskosti, co mě nutilo k muži stále hovořit. A možná jsem si právě kvůli tomu i namluvila, že toho muže znám. Každý tu živořil zahalený do svého vlastního strachu. A tak jsem vyprávěla, ptala se a odpovídala si sama. Popisovala jsem vše, čeho jsem si všimla. Že třeba nasterey nejsou všechny stejně vysoké. Ty, co běžaly po Duvalském pohoří, byly o několik hlav vyšší než člověk. Ty, které nás krmily, byly mnohem menší. Pak tu byly ty, co přicházely jednou za čas, aby někoho odvedly. Byly vyšší než ty, co nám nosily jídlo, ale menší než ty z Duvalského pohoří. Jako by jejich význam a postavení určovala právě výška.

Když už mi došla slova o tomto světě, začala jsem muži vyprávět o tom za retea. Popisovala jsem pětadvacítku, cestování, vyjmenovávala bojovníky. Po chvíli jsem si všimla, že pokaždé když jsem se zmínila o kapitánovi, muž se podivně ošil. Byl to jen krátký pohyb. Jako něco, co v něm vyvolávalo touhu utéct. Napadlo mě, že to musel být jen další z hotulů, kterého se kapitán snažil dopadnout. Jak jsem ho tedy mohla znát já? Nedokázala jsem si to vysvětlit, ale čím víc jsem ten křivý nos pozorovala, tím víc jsem si byla jistá, že jsem muže už někdy viděla.

Všechno se změnilo ve chvíli, kdy do vedlejší klece vstoupily nasterey a vybraly si mého němého společníka za svou další oběť. Lidé kolem opět šileli, kopali do sebe a snažili se skrýt pod těly těch druhých. On byl jediný, kdo se nebránil. Netušila jsem, jestli tomu tak bylo i předtím, nebo se rozhodl až teď. Když ho ale tvorové z mraků popadli za nohy, rychle jsem prostrčila ruce mřížemi a v poslední chvíli ho pevně chytla za paži.

„Nechte ho být!“ ječela jsem zoufale. „Nechte ho být!“

Neznala jsem ho, nic pro mě neznamenal. Jenomže v tu chvíli, kdy se ho dotkly úzké prsty tvorů, jsem pocítila stejně bolestné bodnutí, jako by mi brali bratra.

Čekala jsem, že se mi jeho ruka vysmekne a on zmizí v temné chodbě, kam odešlo tolik lidí před ním. Jenomže tvor se napřímil a svým bílým pohledem na mně okamžik setrval, až nakonec muže pustil. Otočil se a sáhl po ubožákovi na druhé straně klece.

Muž vše jen tupě sledoval. Pak se ke mně otočil a jeho popraskané, vysušené rty se pohnuly. Oči nakrátko ožily.

„Co... co... co seš zač?“ zachroptěl slabě.

Sotva jsem ho slyšela. Poprvé jsem ale mohla jasně spatřit jeho tvář. Přestože zmučenou, plnou boláků a škrábanců, s kostmi vystupujícími a kůží seschlou, poznala jsem ho. Kdysi byla jeho tvář zarudlá a masitá. Zнала jsem ji rozhněvanou, ale taky laskavou. Nedokázala jsem ze sebe vydat hlásku, jak moc jsem byla dojatá. Tohle byla tvář člověka, který mě donutil vyvolat vzpouru a vzdorovat kapitánu jen proto, aby se hned druhý den nade mnou slitoval. Nad sklenařem, příliš vyděšeným ze světa, ve kterém se tak náhle ocitl.

Cítila jsem, jak mě pálí oči, a rozhodla se slzy nezadržovat. Tahle chvíle si trocha slané vody zasloužila. Muž, jehož ruku jsem svírala, měl být už dávno mrtvý.

Natáhla jsem se, opatrně uchopila jeho tvář, nyní nelidsky poznamenanou utrpením, do dlaní a zašeptala: „Joachime!“

VII

V jeho zestárlé tváři se zračily rozpaky a nepochopení. Jako by své jméno dávno zapomněl. Jako by musel zalovit hluboko v paměti a vzpomenout si. Umíral tu bez naděje na záchranu a pomalu šílel. Už nebyl tím, kým byl na druhé straně rety. Zůstala z něj jen jakási scvrklá ozvěna.

Po naší hádce mi tenkrát to ráno schoval chleba. Nikdy jsem ho neoslovila jménem, ale pamatovala jsem si, jak na něho volala pětadvacítka. Vlastně jsme spolu nikdy nemluvili. Ale když jsem si chodila pro jídlo, občas na mě krátce mrkl. Tak, aby to nikdo jiný neviděl. Možná se za svůj soucit styděl a nechtěl, aby o něm věděli ostatní. Tenkrát mě nazval klukem. Ne sklenařem, Ilanem, ale klukem. Mně to ale stačilo. Viděl mě jako lidskou bytost, takovou, jakou byl i on sám.

Párkrát jsem si na něho vzpomněla. Hlavně ve zlých snech z otortenské noci, kdy jsem byla přesvědčená, že zemřu. V těchto snech na mě občas vykoukly tři tváře – voják, který nás do jeskyně zavedl, obchodník, který si jako poslední uvědomil, kde jsme se ukryli, a kuchař, kterého jsem pak mnohokrát postrádala na cestách. Té noci zmizel

se spoustou ostatních. Všichni byli přesvědčeni, že nikdo z nich už nežije. Nikoho ani nenapadlo je hledat.

Kolik času vlastně uplynulo od té doby? Více než rok. Tak dlouho tu živořil, zoufal si, pomalu se propadal do šílenství. Zapomenut.

Náhle mě napadlo, že by tu mohli strádat i další z oně smrtící výpravy. Vojáci, sluhové, obchodníci. Pravděpodobně bych je už ani nepoznala.

Voal jsem ztratila kdoví kde a na sobě jsem měla jen otrhanou mantii. Nepoznával mě. Nikdy neviděl mou tvář, nedokázal tedy pochopit, odkud znám jeho jméno. Byla jsem pro něj jen sklenařská žena.

„Joachime,“ zopakovala jsem a snažila se mu dívat do zalkalených očí. Co všechno musely vidět? „Jsem Ilan, pamatuješ? Brusič pětadvacítky. Byl jsi kuchařem, vzpomínáš si?“

Mluvila jsem pomalu a zřetelně. Bylo to tak zvláštní dotýkat se jeho tváře. Pod prsty jsem cítila každou kost v obličejí. Kdysi byl silný, možná tlustý. Svůj život zasvětil přípravě jídla, které sám tak rád jedl. Teď se ho bál dotknout.

„Kapitán,“ zachraptěl slabě a několikrát křečovitě zaskubal hlavou. „Pětadvacítka... ty seš...“

„Ilan,“ pokývala jsem nadšeně hlavou. „A jsem dívka. Tys mě znal jako kluka, pamatuješ? Měl jsi tenkrát pravdu, když ses dožadoval mého odhalení. Pod mantii jsem opravdu něco skrývala. Žádnou nemoc, ale nemohla jsem se odhalit, protože jsem dívka. Nesmím být brusičem. Ale to je jedno. Pořád jsem to já, Joachime. Ten sklenař, který tě tenkrát tak rozzlobil. No tak, vzpomínáš si?“

Ještě chvíli trvalo, než si kuchař ve své pomatené hlavě alespoň něco srovnal. Pak pevně stiskl mé ruce na svých tvářích, až jsem musela skousnout zuby, jak se mi ozvala

bolest v dosud nezahojených prstech. Vypadalo to, že byl silnější, než vypadal. Alespoň tam uvnitř.

„Brusič. Evaldův pomocník,“ začal a hlava se mu samým rozrušením nekontrolovatelně roztřásla tak, že na krku téměř poskakovala jako poklice nad rozpáleným hrncem. „Spal si s kapitánem ve stanu. Držel si tě blízko. Ty seš to sklenařský dítě...“

I v té tmě jsem si všimla, že kuchaři chybí několik zubů. Bylo s podivem, že dokázal srozumitelně mluvit. Kývala jsem hlavou, z očí mi tekly slzy proudem, a kdybych našla odvalu, snad bych ho políbila. Tolik věcí se od té doby změnilo, napadlo mě. Evald nežil a já už nebyla dítětem. Alespoň ne tím, které kapitán odvedl od jeho matky z koliby. Připadalo mi, že se to všechno událo před mnoha lety, a ne před nějakým rokem. Jako bych byla stará a prožila celý život.

Kuchař náhle zbystřil, jako by zaznamenal změnu. Jeho rty se začaly rychle pohybovat.

„Pětadvacítka! Je tu někde? Přijdou pro nás? Našli ste vchod?“

Jeho hubené tělo se začalo třást vzrušením, když mu svítla naděje na záchranu. Zavřela jsem oči a snažila se ovládnout.

„Ne, pětadvacítka tu není,“ přiznala jsem zklamaně a zároveň si přála, aby to tak nebylo. Aby sem bojovníci vtrhli se svými duvaly a všechny nás osvobodili. Jenomže byla jsem to jen já sama, kdo pochopil dávný vzkaz. A nikomu o tom neřekla. „Nasterey mě obelstily. Napadly Omstakland a všechny lidi v něm. Odtáhly mě do jeskyně. Nikdo z pětadvacítky neví, kde jsem. Jsem tu jenom já.“

A nikdo z pětadvacítky už možná nežije, napadlo mě znovu.

Joachim se sesunul k zemi. Jen na chvilku se opovážil oživit naději, kterou dávno ztratil. Věděli jsme oba, že já tyhle lidi nezachráním. Nespasím sebe samu, natož někoho jiného.

„Jak to, žes přežil?“ začala jsem se vyptávat. „Tam na druhé straně si všichni myslí, že jste zemřeli. Kolik vás tu je? Co vojáci? Ti se nebránili? Byla jich tam přece spousta!“

Kuchař se vymanil z mého sevření a odtáhl se. S lítostí jsem sledovala, jak se jeho tvář zase ponořila do stínu.

„Bylo nás víc,“ připustil. „Nevim kolik, ale zbylo nás docela dost. Myslim těch, co sem dověkli. Pamatuju si jen, že mě v tý vodporný jeskyni něco praštilo do hlavy a probudil sem se tady. Nedali nás dohromady, rozstrkali nás po klecích. Ze začátku sme na sebe pokřikovali a snažili se zjistit, co se stalo. Pamatuju si, že vojáky vodvedli jako první. Asi pro ně znamenali větší nebezpečí než vobchodníci a sluhové. Nebo kuchaři. A nikdo z nich se už nevrátil. Tak to šlo několik měsíců. Ted' už sem zbyl jen já.“

Joachim zavrtěl hlavou, jako by nechtěl uvěřit, že se tohle celé stalo a že zůstal jediný.

„A kam je odvedli?“

Opřela jsem si čelo o mříž a zároveň se pohledem ujišťovala, že se k Joachimovi nikdo z ostatních vězňů neblíží. Jejich šílenství bylo nevyzpytatelné a já netušila, jak ho rozpoznat.

Kuchař se krátce zadíval vpravo, tam, kam nedávno odvěkli jednoho z vězňů.

„Nejdřív sme se s nima snažili prát, ale je to naprosto zbytečný. Člověk proti těm stvůrám nemá žádnou šanci.“

„Joachime,“ oslovila jsem ho znovu šeptem a ruku natáhla k němu. „Co se to tady děje? Kam ty lidi vodí? A odkud

se ti lidi berou? Přece všichni nemohli jít na Otorten! Tam přece nikdo nechodí! Lidi se mu vyhýbají...”

Kuchař mě chvíli sledoval prázdným pohledem a pak řekl: „Sbíraj je různě po celým Duvalským pohoří. Dycy když sem přivedou někoho novýho, tak se vyptává. Jenomže tady už z těch lidí nikdo nemluví. Většinou už přišli vo rozum, a těch pár z nás, co se nějak udrželi, ví, že neni mluvit vo čem. Všichni jednou skončíme... tam.“ Několikrát škubl hlavou, pak se nadechl a pohlédl na mě: „Holčičko, tady neni žádná naděje.“ Uchopil moji nataženou ruku, jako by mě chtěl utěšit. „Občas se ale někdo slituje a vodvypráví ti to. Prej jim ty lidi naháněj i nějaký prašivý hotulové! Aby jich ty zrůdy měly pořád dost. Tak se sem někteří dostali. Prej si vybíraj hlavně ty, který sem utekli z nížin před zákonem a nikomu nebudou scházet. Prej to takhle dělaj celý zpropadený léta. Nejdřív sme s vostatníma nevěděli, proč tady lidi žerou jen tolik, aby nechcípli, ale pak... To už nás tu zbylo jenom pár, mi jeden řek, že nás ty mrchy používaj jako žrádlo. Chápeš? Ne pro sebe, ale pro něco, co tam maj schovanýho. Někdy dokonce vodvedou víc vězňů najednou. Nevim, co je tam napravo... Ale dvakrát za tu dobu, co tu sem, sem přitáhli sklenaře. Dycy ho pak hodili vodděleně a nutili jíst. Nás vostatní ne. A tyhle sklenaře pak vodvedli nalevo. Hned nato sem přivedli skupinu dalších. Prej sklenaře takhle vyměňujou, ale komu je dávaj, to nevim. Ale pochybuju, že by je pustili zpátky... Sklenař tu má, holka moje, velkou cenu...”

Z jeho vyprávění mi běhal mráz po zádech. Kdoví jak končil osud sklenařů poté, co je nasterey odvedly. Třeba taky sloužili jako potrava. Nebo nasterey vymyslely ještě horší způsob, jak nás sprovdit ze světa? Jestli jsem si

o nich někdy myslela, že by mohly cítit vůči sklenařům něco jako přátelství, v tomto okamžiku mě ta myšlenka opustila. Jak asi mohl uvažovat tvor, který vznikl z nenávisti lidí z nížin?

Rozhlédla jsem se po ostatních klecích.

Takových lidí!

A krmili je. Do té doby, než jimi nakrmili něco nebo někoho jiného. Ti z nížin nás nepovažovali za lidi, ale za derveny. Zabíjeli nás a týrali. Ale nejedli nás. Lidé z nížin v nás viděli ruce, které jim opatří pohodlný život, ale tady jsme sloužili jen jako maso. Víc už člověk asi klesnout nemohl.

„A jsi si jistý?“ nedalo mi. „Jak to ten člověk věděl, že lidi používají jako potravu? To by vás přece nutili jíst, ne? Všichni tu jsou jen kost a kůže, nemají žádné maso. Těmihle lidmi přece nikoho nenakrmíš.“

Kuchař jen sotva znatelně pokrčil rameny. „Prej jim de jen vo nějakou část v lidskym těle. Jeden tady říkal, že právě vo ty kosti. Tady se tomu prostě věří.“

Protože k smrti vystrašení lidé by asi stěží podnikli nějaký útok, napadlo mě. Takhle podobně popisoval kapitán tenkrát v dole zotročení sklenařů. Nevzdělaní a vyděšení lidé se lépe ovládají. Hloupost a strach zaručuje, že se takoví lidé nikdy nesjednotí a nic nepodniknou.

Snažila jsem se zhluboka dýchat, abych nezapomněla. Nerozbrečela se. Hlavně jsem se snažila okamžitě zapomenout to, co mě právě napadlo. Ještě nedávno jsem se dobrovolně hlásila, aby nasterey vybraly mě a já takhle nečekala na smrt. Jenomže teď se to změnilo. V duchu jsem si začala opakovat jiná kapitánova slova – v Duvalském pohoří je naděje někdy to jediné, co člověku zbude. A já se v Duvalském pohoří pořád nacházela, ne? I když na jeho druhé straně.

VIII

Stejně jako Joachim a ostatní i já se nakonec stala součástí podzemí. Přestala jsem se snažit počítat dny a jen občas ze vzpomínek vylovila tu, ve které se objevovalo slunce. Jen stěží jsem si ale vybavovala teplo, které vydávalo, nebo světlo, jež člověku kolikrát dráždilo oči. Nebo dny, které jsem strávila s pětadvacátkou putováním mezi jižními měsíty, kde každý z nás nadával na písek, žár nebo písečné bouře. Ale žádná z těch vzpomínek nedokázala zahřát. Teprve když člověk ztratí něco, co kdysi považoval za všední a obyčejné, náhle si uvědomí, jak moc důležité to je. A to slunce bylo. Napadlo mě, že kdysi právě takhle svobodní sklenaři ignorovali svobodu a začali si jí vážit, až když o ni přišli.

S Joachimem jsme se drželi u sebe, ale převážně jsme mlčeli. Vždy když dorazily nasterey, aby odvedly jednoho z těch ubožáků, prostrčili jsme ruce skrz mříže a pevně se objali. Pokaždé jsme zavřeli oči a za doprovodu Joachimových zvláštních modliteb jsme čekali, až nás od sebe odtrhnou. Nic takového se ale dosud nestalo. Jen když jsem nevyprázdnila svou misku, mi nepřítel naznačil, jak mě k jídlu donutit, a já si začala dávat pozor, aby se to příště neopakovalo.

Po tak dlouhé době jsem si už nedokázala představit, že bych na smrt zase čekala sama. Takhle, ruku v ruce s kuchařem, jsem lépe odolávala dotírajícímu šílenství.

Přestože Joachim pochopil, že jsem mu nepřinesla žádnou naději, začal se o svůj život znovu bát. Slíbili jsme si, že uděláme vše pro to, abychom odsud odešli spolu. I když na smrt. Ale spolu.

Kuchař se občas vzdálil, v myšlenkách se ponořil do jiného světa a jiné doby, kdy si spokojeně hladil již neexistující vystouplé břicho, pomlaskával a do úst si vkládal neviditelné jídlo. Občas s někým mluvil, nesouvisle, bláznivě, o věcech, které ho už minuly.

„Ten modrej mor... na ten všichni chcípali...“ říkával šepetem komusi před sebou.

„Jaký mor?“ zeptala jsem se jednou, protože to slovo jsem neznala.

„Mor?“ opakoval po mně nechápavě kuchař, jako by ani nevěděl, že něco takového vyslovil.

Strávil v podzemí příliš dlouhou dobu. Bolestně jsem si uvědomovala, že takhle skončím i já. Dřív nebo později.

Odvedené vězně jsem přestala počítat, když číslo přesáhlo padesát. V tu chvíli mi došlo, že zde musím být už několik týdnů, možná i měsíců, a to mě vyděsilo ze všeho nejvíc. Co když bojovníci nakonec přece jen uchránili Duvalské pohoří a zapomněli na mě, jako jsme všichni zapomněli na kupce, vojáky a sluhy, jejichž těla se nenašla? A zatímco já čekala na smrt, kapitán si našel nového brusiče. Na druhé straně Duvalského pohoří lidé dál žijí své životy, muži z pětadvacítky bojují, slaví a milují ženy. Tak jak to dělali doposud. Nikdo mě nehledá, protože nikdo nevěří, že jsem naživu. V nejtemnějších chvílích jsem si